

Harcászati légideszantként alkalmazott megerősítő gépkocsizó lövészszázalaj hadtápbiztosítása

Sá f á r B á l i n t ő r n a g y, E ő r i T i b o r f ő h a d n a g y

A harctevékenység határozott és dinamikus jellege következtében — a hadosztály támadó harctevékenységében — a siker gyors kifejllesztése vagy a kialakult helyzet megoldása céljából gyakori lesz, gl. erőkből szervezett harcászati légideszant alkalmazása. A harcászati légideszantot a helyzettől, a lehetőségektől függően, általában az alkalmazásra kerülő hadosztály előrevetett osztag, vagy a hadosztály második lépcsőjében levő gl. erőkből megerősített gl. z., szd., sz. erőben szervezik.

A harcászati légideszant fogalma alatt olyan lövész- (megerősített lövész-) alegységet értünk, amely az alkalmazás területét — az ellenség harcászati mélységében — légi szállítás útján éri el; földetérés után az előrevetett osztaggal vagy az arcból támadó főerőkkel együttműködve harcászati jellegű feladatot old meg.

A harcászati légideszant a hadosztály alárendeltségében levő erőkből kerül megszervezésre, hadosztály érdekű feladatokat old meg és a hadosztály fontos harcrendi elemét képezi.

A légideszant alkalmazására a hadosztályparancsnok hoz elhatározást. Az alkalmazás feltételeit, a szállítóeszközöket a hadseregparancsnok biztosítja.

A szállítóeszköz-szükségletet és szállítótér-lehetőségeket típusok szerint a következő vázlat tartalmazza:

Eszközök megnevezése		Szállítóeszköz-szükséglet (harcjármű nélkül), db					
		Teherbírása (tonna)	Gl. sz.	Gl. szd.	Gl. z.	Megerősített gl. z. (4—5 db GAZ-89 gk.)	Megerősített gl. z. htp. lépéscsövel
FRONT eszköz:	MI-4	1,2	2	6	25	—	—
	MI-6	6,0	—	2	6	12—14	16—18
Csapat rep. eszköz:	MI-8	2,5	1	3	16	25—30	33—40

Abból kiindulva, hogy a harcászati légideszant hadosztály harcrendi elem és hadosztály érdekű feladatot old meg; alkalmazásának, szállításának és hadtápbiztosításának megtervezése, megszervezése is hadosztály szintű feladat. Alkalmazását a hadosztályparancsnok elhatározása alapján törzse végzi, az érintett fegyvernemi főnökök és a helikopteregység törzsének megbízottja bevonásával.

A deszant összetételét, megerősítését, fegyverzetének megválasztását a terep jellege, a várható ellenség ereje, összetétele és a szállíthatóság határozza meg. Ezért változó lehet az aknavetők és páncéltörő eszközök számaránya. A fegyverzet száma és a mindenoldalú biztosítást szolgáló eszközök, anyagi készletek felhalmozásának optimalizálása nem közömbös, mert „túlméretezés” esetén rontja a manőverezési, elégtelensége esetén pedig a harci lehetőségeket.

Mind ezek a tényezők együttesen meghatározzák a harcászati légideszant hadtápbiztosításának követelményét, rendjét, lehetőségét és módszerét.

A harcászati légideszant hadtápbiztosítása

A harcászati légideszant hadtápbiztosítása az alkalmazott erőktől, eszközöktől a szállítási lehetőségektől függően minden esetben sajátos módon és meghatározott keretek között valósul meg.

A hadtápbiztosítás megszervezése függ:

- a várható ellenség erejétől és összetételétől;
- a légideszant állományától, feladatától, alkalmazásának idejétől;
- a szállítóeszközök típusától és számától;
- a várható anyagi szükséglettől;
- a várható egészségügyi veszteségtől;
- az ellátás lehetőségeitől az alkalmazás előtt; alatt és után;
- az alkalmazás körzetének terepviszonyaitól;
- az évszak és időjárási viszonyoktól.

A légideszant hadtápbiztosításának megszervezését a hadosztály hadtáptörzs végzi. Célszerűnek látszik, ha a hadtáptörzs és a fegyverzeti szolgálat tisztjeiből álló csoport a harcállásponton működő tervező-szervező csoportban dolgozza ki az alkalmazással, szállítással összhangban a hadtápbiztosítás rendjét és követelményeit. A hadtápbiztosítás feladatait, a tervezés során célszerű felbontani: felkészítés és berakás; a harc feladat végrehajtása; és a harc feladatot követő időszakokra.

A légideszant hadtápbiztosítása a harcnap hadtápbiztosítási tervének szerves részét képezi, így az érintett ezred részére kiadásra kerülő hadtápbiztosításban a légideszant hadtápbiztosítására is feladatot kell szabni.

A hadtápbiztosítás légideszant hadtápbiztosítására vonatkozó rész tartalmazza:

- a hadtápbiztosítás állományát és összetételét;
- az elszállítandó anyagi készletek lépcsőzését, biztosításának rendjét;

- az anyagi-technikai eszközök csomagolásának, bevizsgálásának módját;
- a berakáshoz történő kiszállítási és csoportosítási feladatokat;
- a hadtápegységeket szállító helikopterek sorszámát;
- a hadtápkészlet idejét;
- a visszamaradó zászlóalj harci-technikai eszközök feltöltésének rendjét, méretét és határidejét;
- a berakó körlet segélyhelyének telepítésére vonatkozó követelményeket.

A légideszant *anyagi biztosítását* egyéb tényezők mellett alapvetően meghatározza az ldt. állománya, feladata, és szállítási lehetőségei. Ezért kiinduló alapnak kell tekinteni:

- a várható szükségleteket;
- a szállítási lehetőségeket;
- a kirakás utáni elszállíthatóság feltételeit és követelményeit;
- a készletek lépcsőzésének követelményeit.

A légideszant 2—4 órás tevékenysége arra enged következtetni, hogy a felhasználásra kerülő anyagok zömét lőszer és akna teszi ki. Ezenkívül számolni lehet élelem- és vízfogyasztással, egészségügyi anyag felhasználással. *Alapelvnek kell tekinteni az anyagi eszközök olyan szintre való feltöltését, amely az egész tevékenység során a várható fogyást és zárolt készletet biztosítja.*

Az anyagi szükséglet mennyiségének megítélése gondos elemzést igényel. A várható anyagfelhasználás mindenkor a konkrét helyzet vizsgálata alapján ítéltető meg. A vizsgálat során figyelembe kell venni:

- a várható ellenség erejét, fegyverzetét, páncélvédettségét;
- a túlerőben levő ellenség rohamának és csapásainak aktív védelemmel történő elhárításához szükséges lőszer mennyiséget és egyéb anyagszükségletet.

Az ldt. ellen várható ellenség ereje, páncélvédettsége függhet az ldt. alkalmazási helyétől, a terep jellegétől.

Sík terepen például hidak, útcsomópontok, egyéb objektumok birtokba vétele esetén elsősorban páncélos, gépesített erők támadásával lehet számolni.

Reálisan feltételezhetjük, a megerősített gl. z. erejű harcászati légideszant ellen, önjáró lövegekkel és harckocsialeységekkel megerősített 2—3 pc. gr. szd. alkalmazását. Ezek az erők tüzérségi tűztámogatás mellett PSZH-k és hk.-k lendületes rohamával — 50—70 páncélozott cél — a légideszant gyors felszámolására törekednek.

A feladat eredményes végrehajtása műszaki záruk telepítését, erős, összehangolt páncélelhárítás létrehozását teszi szükségessé. A célok számát és minőségét figyelembe véve célszerűnek látszik a fő figyelmet a páncéltörő lőszerellátásra összpontosítani.

Erdős-hegyes terepen, fontos átjárók, műtárgyak megszállása esetében a várható ellenség fő erejét vadász alegységekből szervezett megke-

rülő osztagok, rohamcsoporthok, és arcból támadó gépesített alegységek képezhetik.

Az ellenség arra fog törekedni, hogy tüzérségi tűztámogatás mellett megkerülő és rohamosztagok alkalmazásával, korlátozott számú harckocsi támogatása mellett az arcból támadó gyalogság lendületes rohamával gyorsan megtörje a védők ellenállását és birtokba vegye a fontos objektumot.

Ebben az esetben a lőszerszükségletet a lövészfegyverek, aknavetők nagymérvű lőszerfelhasználása határozza meg.

Az elmondottakból az a következtetés vonható le, hogy a lőszerfelhasználás a feladattól, a körülményektől függően szélsőségesen változó.

Példaként vizsgáljuk meg az SZPG-9 páncéltörő lőszerfelhasználásának várható alakulását, azon esetek közül, amikor a harcászati légi-deszantnak páncélos-gépesített alegységek rohamát kell elhárítani.

Egy változat szerint számolhatunk:

- 36 db PSZH;
- 17 db harckocsi;
- 16 db önjáró löveg és aknavető;

összesen 69 db páncélozott cél alkalmazásával a zászlóalj erejű ldt. ellen.

A zászlóalj összevont RPG-7 tűzszakasza egy-két roham elhárítása során képes leküzdeni 25—30 célt, a leküzdendő célok 36—40^{0/0}-át. Az SZPG-9 tűzszakaszra vár a célok 57—64^{0/0}-ának — 39—44 darab páncélozott eszköz — megsemmisítése.

Az SZPG-9 lőszerükséglete:

$$\text{Lsz} = C \cdot 3 \cdot 1,5K$$

$$\text{Lsz} = 39 \cdot 3 \cdot 1,5 \cdot 1,5 = 263 \text{ db}$$

Ahol: Lsz = lőszerükséglet;

C = célok száma;

1,5 = többször felbukkanó célok megsemmisítési szorzója;

K = Koefficiens (1,1—2,— a befolyásoló tényező alapján).

Az SZPG-9 1 ja. = 60 db lőszer.

$$\text{Így } \frac{263 \text{ db}}{60 \text{ db}} = 4,38 \text{ ja. (egy fegyverre).}$$

$$\text{Egy tűzszakaszra (3 db fegyver) számolva } \frac{4,38}{3} = 1,46 \text{ ja. SZPG-lő-}$$

szer a várható fogyás.

A célok száma, a harc várható időtartama, a szükséges lőszer mennyiségének összefüggései azt bizonyítják, hogy ebben az esetben a feladat végrehajtása 2—3 SZPG-9 tűzszakaszt követel, ennek megfelelően a fogyasztási norma 0,7—0,9 ja.-ra csökken, azonban a lőszer db száma változatlan marad.

A célok leküzdéséhez szükséges lőszer mennyiség megállapításánál figyelembe kell venni, hogy a légideszant anyagi szükséglete (SZ) össze-

tevődik: a tervezett fogyasztási normából (F_n) és a fenntartandó zárolt készletből (Z_{kl}).

Összefüggésében:

$$SZ = F_n + Z_{kl}.$$

A zárolt készletet nem várt feladatok végrehajtásához kell képezni. Pl.: a főerőkkel való általános késése esetére. Ez általában elérheti a fogyasztási norma 25—30⁰/₀-át.

A számvetési és gyakorlati tapasztalatok szerint az említett két szélsőséges esetben a légideszant anyagi szükségletét és lépcsőzését egy változat szerint az 1. sz. vázlat tartalmazza.

A földetérés után a szállítás emberi erővel és 0,5 t-ás gépkocsival esetleg zsákmányolt szállítóeszközökkel oldható meg. Amennyiben a földetérés körzete nem esik egybe a működési területtel, a kis teherbírású szállítóeszközök többszöri fordulójára is szükség lehet.

Ebben az esetben az ldt. anyagi készleteinek szállítására 3—4 db 0,5 t teherbírású gk. szükséges.

A harcászati légideszant *technikai biztosítása* magába foglalja a fegyverzet, híradó eszközök és gépjárművek meghibásodása esetén a hiba elhárítását, kisjavítások elvégzését. A viszonylag rövid ideig tartó és rendkívül feszített harcban számolni lehet a fegyverzet, híradó eszköz és gépkocsik meghibásodásával, illetve sérülésével. A körülmények megkövetelik a helyszínen történő gyors helyreállítást, ehhez biztosítani kell 1-1 fő szerelőt, fegyvermestert javító készlettel és csere alkatrészekkel.

Az *egészségügyi biztosítást* úgy kell megszervezni, hogy a segélyhely a főerők beérkezéséig a sebesültek ellátását, a rászorulóknak első orvosi segélyben való részesítését képes legyen elvégezni.

A várható egészségügyi veszteséget meghatározza, hogy az ellenség fő célja az élőerő ellenállásának hagyományos eszközökkel való gyors megtörése és megsemmisítése. Így a sérülések elsősorban hagyományos fegyverek közvetlen és közvetett hatásától keletkezhetnek.

A várható egészségügyi veszteség a második világháború, valamint a harcászati gyakorlatok tapasztalatai szerint elérheti a földetérés és kikapcsolás során 1—1,5⁰/₀-ot; a harc megvívása során *óránként* a 2—3⁰/₀-ot.

A veszteség alakulását alapvetően befolyásolja a védelem kiépítésére fordítható idő, a terepviszonyok, a főerők részéről történő biztosítás és lefogás, az ellenséges erők összetétele és ereje.

A 2—4 órás harctevékenységet figyelembe véve összesen 7—14⁰/₀ egészségügyi veszteséggel számolhatunk, amely 25—50 főnek felel meg. A sebesülések várható összetétele: 20—30⁰/₀ traumatikus; 40—50⁰/₀ lött sérült; 20—40⁰/₀ szilánksérült.

Az egészségügyi ellátás megtervezése során figyelembe kell venni az egészségügyi ellátás azon elveit, miszerint a sebesülteket és betegeket a sérüléstől számított 4—5 órán belül első orvosi segélyben, 8—12 órán belül szakorvosi segélyben kell részesíteni. A harcászati légideszant sérültjei legjobb esetben 3—5 óra múlva juthatnak az ESH-re, ezért a rászorulókat az ldt.-nál életmentő első orvosi segélyben kell részesíteni. A rászorulóknak száma elérheti a 20—25⁰/₀-ot (5—10, vagy több főt). Ellátá-

sukhoz — 3 fő/óra teljesítmény esetén — 2—4 órás harctevékenység alatt legalább egy orvos és egy felcser szükséges.

Abban az esetben, ha a főerőkkel tervezett találkozás — a harctevékenységben beállott változás miatt — elmarad, a légideszant manőverének megkezdése előtt végre kell hajtani, a sebesültek légi úton történő kiürítését.

Az egészségügyi anyag egy részét a személyi állomány, sebesültvivő párok, század eu. tts.-ek között célszerű szétosztani. Biztosítani kell: — a személyi állomány számára 1—2 kiegészítő sebkötöző csomagot; — a seb.-vivő párok számára sebkötöző csomagokat, fertőtlenítő anyagokat és rögzítőket; — a szd. eu. tts.-ek számára felcsertáskát és kiegészítő kötszerkészletet; vérzés- és fájdalomcsillapítókat; — századonként célszerű kijelölni a sebesültvivő párokat és helyetteseiket, felszerelve 1—1 hordággal.

A MI-8-as helikopterrel szállított harcászati légideszant esetén a sebesültek összegyűjtése a fedezékben elhelyezett ZSH-re, elsősorban kézi erővel történhet.

A ZSH telepítése, működése sajátos módon valósul meg, mivel a segélyhely a védőkörleten belül, a kevésbé veszélyes irányban, a tartalék fedezete mellett árokban, fedezékben települ.

A század támpontokban létre kell hozni sebesültgyűjtő fészkeket, a szd. eu. ts.-i irányítása mellett.

Az ldt. egészségügyi biztosítását tehát a következő sajátosságok jellemzik:

- megnövekszik az ön- és kölcsönös segélynyújtás jelentősége;
- a sebesültek rövid időn belül „tömegesen” jelentkeznek, mivel a 7—14⁰/₀-os veszteség 2—4 óra alatt keletkezik;
- az eu. ellátást korlátozott körülmények között kell megvalósítani;
- az előjáró beavatkozásával az alkalmazás során csak rendkívüli helyzetben lehet számolni;
- a légi szállítással történő kiürítés esetén a sebesülteket légi szállításhoz elő kell készíteni;
- a légideszant manőverei során a sebesülteket alapvetően emberi erővel hordágyon kell szállítani.

A légideszant hadtáp célszerű állománya, vezetésének és működésének rendje

A harcászati légideszant alkalmazásának ideje, az elszállítható személyek, anyagok, technikai eszközök korlátozott mennyisége alapján célszerű a következő hadtáp állomány elszállítása:

a) Lőszerellátó-raj:

- 1 fő tts. (lőszerellátóraj-parancsnok);
- 3 fő gk.-vezető (lőszeres);
- 3 db GAZ-69/B gk. (átcsoportosítás útján);

b) Javitóraj:

- 1 fő fegyvermester;
- 1 fő gk.-szerelő;
- 1 fő híradó műszerész;
felszerelésük: szerszámtáska és legfontosabb cserekészlet-meny-
nyiség;

c) ZSH:

- 1 fő sebészorvos (megerősítés);
- 1 fő eü. tts.;
- 1 db GAZ-69/B gk. (megerősítés).

A deszant berakó körletében végrehajtandó feladatokat a ZPK és a helikopteral egység parancsnoka együttesen irányítja.

Az anyagi készlet légi szállításhoz való előkészítése az ezred, esetenként a hadosztály hadtáp feladata. A berakás körletébe történő kiszállítást célszerű, ha az ezred hadtáptörzs egy tisztje szervezi és vezeti. Az anyagi eszközök berakásához a zászlóalj hadtáp állományából célszerű kijelölni kiképzett rakodó erőt, akik e feladatot a helikoptervezető irányítása mellett oldják meg.

A visszamaradó zászlóalj hadtáp az EPK HTPH intézkedése szerint tevékenykedik, illetve felzárkózik a zászlóalj visszamaradó állományához.

A berakás idejé.e a berakó körletben segélyhelyet kell telepíteni.

A harcászati légideszant *hadtápját* az ellátószakasz-parancsnokon keresztül a ZPK vezeti.

A zászlóalj hadtáp szervezetét és vezetésének rendjét a vázlat szemlélteti (egy változat).

Egyes esetekben előfordulhat, hogy a légideszant hadtápbiztosításának vezetésére az ezred hadtáp állományából hadtáptiszt kerül kirendelésre. Ebben az esetben a ZSH-et és ellátószakaszt a ZPK-tól kapott feladat alapján a kijelölt hadtáptiszt mint a ZPK HTPH-e vezeti.

Megítélésünk szerint erre a megoldásra csak kivételes körülmények között kerülhet sor, hiszen az esetek többségében az ldt. zászlóalj hadtáp csak az elszállított készletekkel gazdálkodik nagyobb fokú szervezőtevékenység nélkül.

A zászlóaljhadtáp működését alapvetően a következők jellemzik:

- harcban zászlóalj lőszerhároló és elosztó pontot telepít;

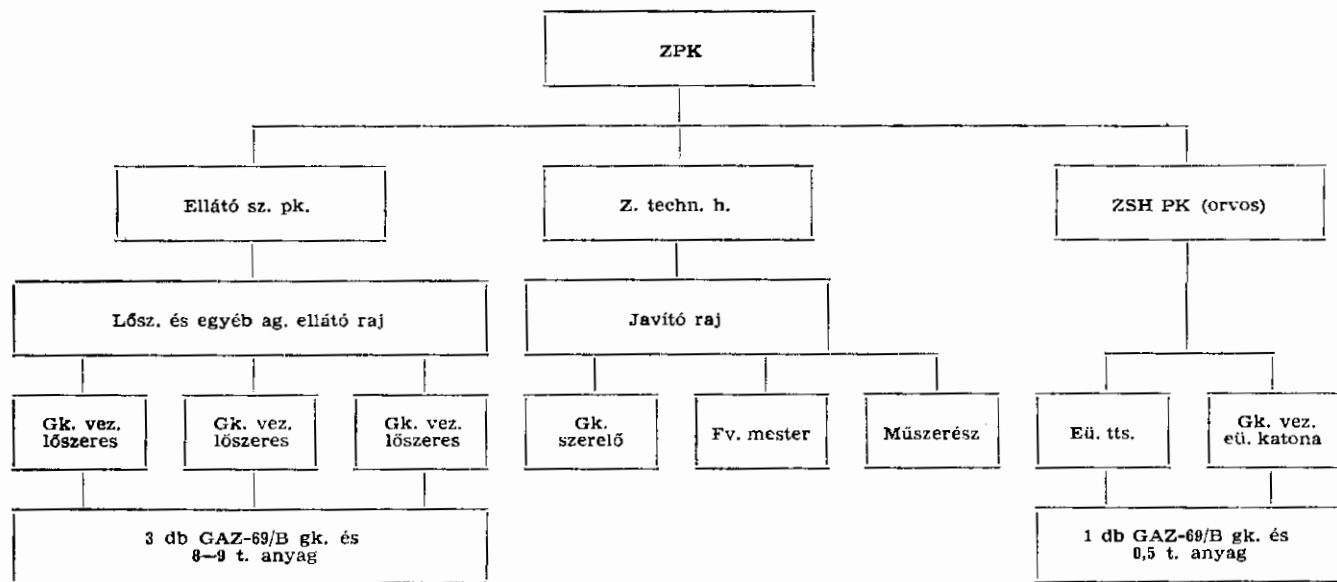
(A zászlóalj lőszerhároló és elosztó pont feladata, a felhasznált lőszer *szükséglet szerinti pótlása.*)

- üzemanyag-ellátást nem folytat, mivel a meglévő készlet gk.-k tartályaiban és kannákban van;

- egyéb anyagellátás csak korlátozott mérvben jelentkezik, mivel az élelem és víz a harcosoknál van, a műszaki és robbanóanyag-készlettel a műszaki raj rendelkezik;

- a század lőszerkészletének pótlása század lőszerhároló pontról történik;

- az elszállított eü. erőkből és eszközökből ZSH-et telepít, amelyet az ezred vagy hadosztály állományából kirendelt orvos vezet.

A zászlóaljhadtáp tevékenysége tehát az anyagok elosztásában, a sebesültek ellátásában valósul meg. Különleges esetekben kibővíthet a helyszínen található anyagi és technikai eszközök igénybevételének megszervezésével is.

Összefoglalva megállapítható, hogy a gl. z.-ből szervezett harcászati légideszant hadtápbiztosításának megszervezése a HOPK irányításával az alárendelt ellátási tagozatok felelőssége mellett valósul meg és körültekintő szervező munkát igényel.

A közelmúltban végrehajtott harcászati, és törzsvezetési gyakorlatokon a harcászati légideszantok hadtápbiztosítása bizonyos fokig új feladatként jelentkezett. Figyelembe véve az ldt.-ok alkalmazásának gyakoriságát, a légi mozgékonyság növekvő követelményét, célszerűnek tartjuk az ldt. hadtápbiztosítás gyakorlati módszereinek kialakítása érdekében e témakör további elemzését.

Melléklet: 1. Harcászati ldt. anyagi biztosítása.

2. MI-8 helikopter főbb adatai.

A harcászati légideszant anyagi biztosítása

(Változat)

Fsz.	Ag. megnevezése	Vadász aeg.-ek tám. elhár. esetén						Pc. gr. aeg.-ek tám. elhár. esetén					
		Ag.-szükséglet			Szállítás			Ag.-szükséglet			Szállítás		
		fogy.	„Z” klt.	össz.	szem. áll.	ag.-i	lépcső	fogy.	„Z” klt.	össz.	szem. áll.	ag.-i	lépcső
		ja. (db)			ja.			kg	ja. (db)			ja.	
1	Gépi.-lősz.	0,5	0,3	0,8	0,8	—	—	1,2	0,3	1,5	1,5	—	—
2	Gsz.-lősz. 22,—	0,5	0,3	0,8	0,5	0,3	178	0,8	0,2	1,0	0,5	0,5	297
3	Gpu. 81,7 (2500)	0,5	0,3	0,8	0,3	0,5	122	0,8	0,2	1,0	0,3	0,7	514
4	Védő kg.	2,0	1,0	3,0	3,0	—	—	2,0	1,0	3,0	3,0	—	—
5	RPG-7 20/110	1,0	0,25	1,25	0,25	1,0	2970	0,25	0,25	0,5	0,25	—	742
6	SZPG-9 60/480	1,5	0,5	2,0	1,0	1,0	1440	0,8	0,2	1,0	1,0	0,25	—
7	82 mm av. 534	0,5	0,3	0,8	0,5	0,3	961	0,5	0,3	0,8	0,5	0,3	961
8	120 mm av. 1883	0,4	0,1	0,5	0,2	0,3	2260	0,7	0,2	1,0	0,2	0,7	5772
9	Hk.-akna (db)	30	—	30	—	30	330	15	—	15	—	15	165
10	Gya.-akna (db)	60	—	60	—	60	44	60	—	60	—	60	44
11	Robbanó ag., kg	50—	—	50	—	50	50	50	—	50	—	50	50
12	Hideg élm. (1 kulacs víz)	1	„EZ”	2	2,0	—	—	1,0	„EZ”	2,0	2,0	—	—
13	Űza.	0,5	0,5	1,0	1,0	—	—	0,5	0,5	1	1	—	—
14	Eü. ag. és „Z” vz.-klt.	—	—	—	—	500	500	—	—	—	—	—	500
15	Összesen:	—	—	—	—	—	8855	—	—	—	—	—	9045

MI-8 helikopter adatok

Megnevezés		Adatok
Menetsebesség	maximális km/óra utazó km/óra	230 180—200
Repülési távolság	km	450
Deszant terhelés	normál, kg maximális, kg lövész katona, fő sebesült, fekve, fő	2500 3000 23 12
Lövész aeg.-ek elszállításához szükséges gépek száma (darab)	gl. sz. gl. szd. gl. z. * megerősített harcolók gl. z. htp. lépcső összesen	1 3—4 15—16 30—32 7—8 37—40
Felszállómező/m		300x500

* Megerősítés egy lehetséges változata:

- egy SZPG-9 tűszakasz (vagy a rpct. ü. 1 tűz.-sz.);
- 120 mm-es av. ü. 1 tűz.-sz.;
- 1 mű. raj;
- 4—7 GAZ-89 gk.